

Et paulo post: Quoniam æmulatores estis spirituum, ad ædificationem Ecclesiæ quærite ut abundetis. *Item post paululum*: Fratres, nolite pueri effici sensibus: sed malitia parvuli estote, sensibus autem perfecti estote. *Et alio loco*: Quid ergo est, fratres? Cum convenitis, unusquisque vestrum psalmum habet, doctrinam habet, apocalypsim habet, linguam habet, interpretationem habet, omnia ad ædificationem fiant. *Et post aliquos versus*: Mulieres in Ecclesiis taceant: non enim permittitur illis loqui, sed subditas esse sicut et Lex dicit. Si quid autem volunt discere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri loqui in Ecclesia. An a vobis verbum Dei processit, aut in vos solos devenit¹?

Et post paululum: Nolite seduci: corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate, justi, et nolite peccare. Ignorantiam enim Dei quidam habent: ad reverentiam vobis loquor. *Et post paululum*: Itaque, fratres mei dilecti, estote stabiles et immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes quod labor vester non est inanis in Domino².

De collectis autem quæ fiunt in sanctos, sicut ordinavi in Ecclesiis Galatiæ, ita et vos facite. Per unam sabbati unusquisque vestrum apud se ponat, recondens quod ei bene placuerit: ut non cum venero, tunc collectæ fiant. Cum autem præsens fuero, quos probaveritis, per epistolas hos mittam perferre gratiam vestram in Jerusalem. Quod si dignum fuerit ut et ego eam, mecum ibunt. Veniam autem ad vos cum Macedoniam pertransiero. Nam Macedoniam pertransibo: Apud vos autem forsitan remanebo, vel etiam hyemabo, ut vos me deducatis quocumque iero. Nolo enim vos modo in transitu videre: spero autem me aliquantum temporis manere apud vos, si Do-

¹ 1 Cor. xiv, 1, 12, 20, 26 et 34-36. — ² Id. xv, 33, 34 et 58.

minus permiserit. Permanebo autem Ephesi usque ad Pentecosten. Ostium enim mihi apertum est magnum et evidens, et adversarii multi. Si autem venerit Timotheus, videte ut sine timore sit apud vos. *Et post paululum*: Vigilate, state in fide, viriliter agite, et confortamini. Omnia vestra in charitate fiant¹.

DE EPISTOLA B. PAULI AD CORINTHIOS II.

NAM gloria nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ, quod in simplicitate et sinceritate Dei, et non in sapientia carnali, sed in gratia Dei conversati sumus in mundo².

Et post paululum: Si quis autem contristavit me, non me contristavit; sed ex parte, ut non onerem, omnes vos. Sufficit illi, qui ejusmodi est, objurgatio hæc, quæ fit a pluribus: ita ut e contrario magis donetis et consolemini, ne forte abundantiore tristitia absorbeat, qui ejusmodi est. Propter quod obsecro vos ut confirmetis in illum charitatem. Ideo enim scripsi, ut cognoscam experimentum vestrum, an in omnibus obedientes sitis. Cui autem aliquid donastis, et ego. Nam et ego quod donavi, si quid donavi, propter vos in persona Christi: ut non circumveniamur a Satana: non enim ignoramus cogitationes ejus³.

Et alio loco: Ideo habentes hanc abministrationem, juxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus, sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei, sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. *Et post paucos versus*: Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Chris-

¹ 1 Cor. xvi, 1-14. — ² 2 Cor. 1, 12. — ³ Id. ii, 5-11.

tum Dominum nostrum, nos autem servos vestros per Jesum. *Et paulo post*: Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus, ut sublimitas sit virtutis Dei, et non ex nobis. In omnibus tribulationem patimur, sed non angustiamur: aporiamur, sed non destituimur; persecutionem patimur, sed non derelinquimur; deijcitur, sed non perimus: semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et vita Jesu in corporibus nostris manifestetur. Semper enim nos qui vivimus, in mortem tradimur propter Jesum, ut et vita Jesu manifestetur in carne nostra mortali. Ergo mors in nobis operatur, vita autem in vobis. Habentes autem eundem spiritum fidei, sicut scriptum est, « Credidi propter quod locutus sum¹, » et nos credimus propter quod et loquimur. *Et post sex versus*: Propter quod non deficimus: sed licet is qui foris est homo noster corrumpatur, tamen is qui intus est renovatur de die in diem. Id enim quod in præsenti est momentaneum et leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis: non contemptantibus nobis quæ videtur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt: quæ autem non videntur, æterna sunt².

Et post paululum: Adjuvantes autem adhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Ait enim, « Tempore » accepto exaudivi te, et in die salutis adjuvi te³. » Ecce nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis. Nemini dantes ullam offensionem, ut non vituperetur ministerium nostrum: sed omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu

¹ Psal. cxv, 1. — ² 2 Cor. iii, 16-18. — ³ Isai. xlix, 8.

Sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei: per arma justitiæ, a dextris et sinistris, per gloriam et ignobilitatem, per infamiam et bonam famam: ut seductores et veraces, sicut qui ignoti et cogniti: quasi morientes, et ecce vivimus: ut castigati et non mortificati: quasi tristes, semper autem gaudentes: sicut egentes, multos autem locupletantes: tanquam nihil habentes, et omnia possidentes. *Et post paucos versus*: Dilatamini et vos. Nolite jugum ducere cum infidelibus. Quæ enim participatio justitiæ eum iniquitate? aut quæ societas luci ad tenebras? Quæ autem conventio Christi ad Belial? aut quæ pars fidei cum infideli? Qui autem consensus templo Dei cum idolis? « Vos enim estis templum Dei vivi, sicut » dicit Dominus¹. » Quoniam inhabitabo in illis, et inambulabo inter eos, et ero illorum Deus, et ipsi erunt mihi populus. « Propter quod exite de medio eorum, et separamini, dicit Dominus, et immundum ne tetigeritis; et » ego recipiam vos, et ero vobis in patrem, et vos eritis » mihi in filios et filias, dicit Dominus omnipotens².

Has igitur habentes promissiones; charissimi, mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus, perficientes sanctificationem in timore Dei. *Et post paululum*: Quoniam etsi contristavi vos in Epistola, non me poenitet, videns quod epistola illa etsi ad horam vos contristavit, nunc gaudeo, non quia contristati estis, sed quia contristati estis ad poenitentiam. Contristati enim estis secundum Deum, ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis. Quæ enim secundum Deum tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur. Sæculi autem tristitia mortem operatur. Ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos, quantam in vobis operatur sollicitudinem³?

¹ Levit. xxvi, 12. — ² Isai. lvi, 11. et 2 Cor. vi, 2-18. — ³ Id. vii, 1 et 8-11.

Et post paucos versus : Notam autem vobis facimus, fratres, gratiam Dei, quæ data est in Ecclesiis Macedoniæ, quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum, et altissima paupertas eorum abundavit in divitiis simplicitatis eorum. Quia secundum virtutem, (testimonium illis reddo,) et supra virtutem voluntarii fuerunt, cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam, et communicationem ministerii quod fit in sanctos : et non sicut speravimus, sed semetipsos dederunt, primum Domino, deinde nobis per voluntatem Dei : ita ut rogarem Titum, ut quemadmodum cœpit, ita et perficiat in vobis etiam gratiam istam. Sed sicut in omnibus abundatis fide, et sermone, et scientia, et omni sollicitudine, insuper et charitate vestra in nos, ut et in hac gratia abundetis : non quasi imperans dico, sed per aliorum sollicitudinem etiam vestræ charitatis ingenium bonum comprobans. Scitis enim gratiam Domini nostri Jesu Christi, quoniam propter vos egenus factus est, cum esset dives, ut inopia illius vos divites essetis. Et consilium in hoc do. Hoc enim vobis utile est, qui non solum facere, sed et velle cœpistis ab anno priori. Nunc vero et facto perficite, ut quemadmodum promptus est animus voluntatis, ita sit et perficiendi ex eo quod habetis. Si enim voluntas prompta est, secundum id quod habet accepta est, non secundum id quod non habet. Non enim ut aliis sit remissio, vobis autem tribulatio; sed ex æqualitate, in præsentem tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat, ut et illorum abundantia vestræ inopiæ sit supplementum ut fiat æqualitas, sicut scriptum est, « Qui multum, non abundavit; et qui modicum, non minoravit¹. » Gratias autem Deo, qui dedit eandem sollicitudinem pro vobis in corde Titi : quoniam exhortationem quidem suscepit, sed cum sollicitior esset,

¹ Exod. xvi, 18.

sua voluntate profectus est ad vos. Misimus autem cum illo fratrem, cujus laus est in Evangelio per omnes Ecclesias. Non solum autem, sed et ordinatus ab Ecclesiis comes peregrinationis nostræ, in hac gratia, quæ ministratur a nobis ad Domini gloriam et destinatam voluntatem nostram : devitantes hoc, ne quis nos vituperet in hac plenitudine, quæ ministratur a nobis. Providemus enim bona non solum coram Deo, sed etiam coram hominibus¹.

Et post aliquot versus : Nam de ministerio quod fit in sanctos, ex abundanti est mihi scribere vobis. Scio enim promptum animum vestrum, pro quo de vobis glorior apud Macedones; quoniam Achaïa parata est ab anno præterito, et vestra æmulatio provocavit plurimos. Misi autem fratres, ut ne quod gloriamur de vobis, evacuetur in hac parte : ut, quemadmodum dixi, parati sitis; ne cum venerint mecum Macedones, et invenerint vos imparatos, erubescamus nos (ut non dicam vos) in hac substantia. Necessarium ergo existimavi rogare fratres, ut præveniant ad vos, et præparent repromissam benedictionem hanc paratam esse : sic quasi benedictionem, non quasi avaritiam. Hoc autem dico, Qui parce seminat, parce et metet; et qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus et metet. Unusquisque prout destinavit in corde suo, non ex tristitia, aut ex necessitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. Potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis, ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes, abundetis in omne opus bonum, sicut scriptum est, « Dispersit, dedit pauperibus, » justitia ejus manet in æternum². » Qui autem ministrat semen seminanti, et panem ad manducandum præstabit, et multiplicabit semen vestrum, et augebit incrementa frugum justitiæ vestræ : ut in omnibus locupletati

¹ 2 Cor. viii, 1-21. — ² Psal. cxi, 9.

abundetis in omnem simplicitatem, quæ operatur per nos gratiarum actionem Deo: quoniam ministerium hujus officii, non solum supplet ea quæ desunt sanctis, sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino, per probationem ministerii hujus: glorificantes Deum in obedientia confessionis vestræ, et simplicitate communicationis in illos et in omnes: et ipsorum obsecratione pro vobis, desiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis. Gratias ago Deo super inenarrabili dono ejus¹.

Et alio loco: Qui autem gloriatur, in Domino gloriatur. Non enim qui se ipsum commendat, ille probatus est; sed quem Deus commendat².

Et post aliquantum: Ministri Christi sunt? et ego: ut minus sapiens dico, plus ego. In laboribus plurimis, in carceribus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter: a Judæis quinquies quadragenas una minus accepi. Ter virgis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci; nocte et die in profundo maris fui: in itineribus sæpe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in civitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus: in labore et ærumna, in vigiliis multis, in fame et siti, in jejuniis multis, in frigore et nuditate: præter illa quæ extrinsecus sunt, instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium Ecclesiarum. Quis infirmatur, et ego non infirmor? Quis scandalizatur, et ego non uror? Si gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ sunt gloriabor³.

Et post paululum: Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, in contumeliis, in necessitatibus, in angustiis multis pro Christo.

¹ 2 Cor. ix, 1-15. — ² Id. x, 17, 18. — ³ Id. xi, 23-30.

Cum enim infirmor, tunc potens sum. *Et post aliquot versus*: Ecce tertio paratus sum venire ad vos, et non ero gravis vobis. Non enim quæro quæ vestra sunt, sed vos. Nec enim debent filii parentibus thesaurizare, sed parentes filiis. Ego autem libentissime impendam, et superimpendar ipse pro animabus vestris, licet plus vos diligens, minus diligar. *Et post aliquot versus*: Timeo enim ne forte cum venero, non quales volo inveniam vos, et ego inveniar a vobis qualem non vultis: ne forte contentiones, æmulationes, animositates, dissensiones, detractiones, susurrations, inflationes, seditiones sint inter vos: ne iterum cum venero, humiliet me Deus apud vos, et lugeam multos ex iis, qui ante peccaverunt, et non egerunt pœnitentiam super immunditia et impudicitia quam gesserunt¹.

Et alio loco: Oramus autem Deum, ut nihil mali faciatis: non ut nos probati pareamus, sed ut vos quod justum est faciatis. *Et post sex versus*: De cætero, fratres, gaudete, perficimini, exhortamini, id ipsum sapite, pacem habete; et Deus dilectionis et pacis erit vobiscum².

DE EPISTOLA B. PAULI AD GALATAS.

Si adhuc hominibus placerem, Christi servus non essem³.

Et post aliquantum: Nam in Christo Jesu neque circumcisio aliquid valet, neque præputium; sed fides quæ per dilectionem operatur. *Et alio loco*: Vos autem in libertatem vocati estis, fratres: tantum ne libertatem in occasionem carnis detis, sed per charitatem spiritus servite invicem. Omnis enim Lex in uno sermone impletur,

¹ 2 Cor. xii, 9-21. — ² Id. xiii, 7 et 11. — ³ Gal. i, 10.

Diliges proximum tuum sicut te ipsum. Quod si invicem mordetis et comeditis, videte ne ab invicem consumamini. Dico autem, Spiritu ambulate, et desideria carnis non perficietis. Caro enim concupiscit adversus spiritum, spiritus autem adversus carnem. Hæc enim sibi invicem adversantur, ut non quæcumque vultis, illa faciatis. Quod si spiritu ducimini, non estis sub Lege. Manifesta autem sunt opera carnis, quæ sunt, fornicatio, immunditia, luxuria, idolorum servitus, veneficia, inimicitia, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, dissensiones, sectæ, invidia, homicidia, ebrietates, comessiones, et his similia: quæ prædico vobis, sicut prædixi, quoniam qui talia agunt, regnum Dei non possidebunt. Fructus autem spiritus est, charitas, gaudium, pax, patientia, longanimitas, bonitas, benignitas, fides, modestia, continentia. Adversus hujusmodi non est lex. Qui autem Christi sunt, carnem suam crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis. Si spiritu vivimus, spiritu et ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi, invicem provocantes, invicem invidentes¹.

Fratres, etsi præoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos qui spiritales estis, hujusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne et tu tenteris. Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis Legem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Opus autem suum probet unusquisque, et sic in semetipso tantum habebit gloriam, et non in altero. Unusquisque enim onus suum portabit. Communicet autem is qui catechizatur verbum, ei qui se catechizat, in omnibus bonis. Nolite errare, Deus non irridetur. Quæ enim seminaverit homo, hæc et metet: quoniam qui seminat in carne sua, de carne et metet corruptionem: qui autem seminat in spiritu, de spi-

¹ Gal. v, 6-25.

ritu et metet vitam æternam. Bonum autem facientes non deficiamus; tempore enim suo metemus non deficientes. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad demesticos fidei¹.

DE EPISTOLA B. PAULI AD EPHESIOS.

OBSECO itaque vos, fratres, ego victus in Domino, ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate et mansuetudine, cum patientia supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis². *Et alio loco*: Hoc itaque dico, testificor in Domino, ut jam non ambuletis sicut et gentes ambulantes, in vanitate sensus sui, tenebris obscuratum habentes intellectum, alienati a vita Dei per ignorantiam: quæ est in illis propter cæcitatem cordis ipsorum, qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitia in operationem immunditiæ omnis et avaritiæ. Vos autem non ita didicistis Christum: si tamen illum audistis, et in ipso docti estis, sicut est veritas in Jesu. Deponite vos secundum pristinam conversationem veterem hominem, qui corrumpitur secundum desideria erroris. Renovamini autem spiritu mentis vestræ; et induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est in justitia et sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus invicem membra. Irascimini, et nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur, jam non furetur; magis autem laboret operando manibus suis quod bonum est, ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Omnis sermo malus ex ore

¹ Galat. vi, 1-10. — ² Ephes. iv, 1-13.

vestro non procedat ; sed si quis bonus ad ædificationem opportunitatis, ut det gratiam audientibus. Et nolite contristare Spiritum sanctum Dei, in quo signati estis in die redemptionis. Omnis amaritudo, et ira, et indignatio, et clamor, et blasphemia tollatur a vobis, cum omni malitia. Estote autem invicem benigni, misericordes ; donantes invicem, sicut et Deus in Christo donavit vobis.

Estote ergo imitatores Dei, sicut filii charissimi ; et ambulate in dilectione, sicut et Christus dilexit nos, et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam Deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem, et omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis sicut decet sanctos, aut turpitudine, aut stultiloquium, aut scurrilitas quæ ad rem non pertinet ; sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus, quod est idolorum servitus, non habet hæreditatem in regno Christi et Dei. Nemo vos seducat inanibus verbis : propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiae. Nolite ergo effici participes eorum. Eratis enim aliquando tenebræ : nunc autem lux in Domino : ut filii lucis ambulate, (Fructus enim lucis est in omni bonitate et justitia et veritate,) probantes quid sit beneplacitum Deo. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum : magis autem redarguite. Quæ enim in occulto fiunt ab ipsis, turpe est et dicere. Omnia autem quæ arguuntur, a lumine manifestantur. Omne enim quod manifestatur, lumen est. Propter quod dicit : Surge qui dormis, et exurge a mortuis, et illuminabit tibi Christus. Videte itaque, fratres, quomodo caute ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes, redimentes tempus ; quoniam dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes, sed intelligentes quæ

¹ Ephes. iv, 17-32.

sit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino, in quo est luxuria : sed implemini Spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus cantantes et psallentes in cordibus vestris Domino, gratias agentes semper pro omnibus in nomine Domini nostri Jesu Christi, Deo et Patri, subjecti invicem in timore Christi. Mulieres viris suis subditæ sint, sicut Domino : quoniam vir caput est mulieris, sicut Christus caput est Ecclesiae, ipse Salvator corporis ejus. Sed sicut Ecclesia subjecta est Christo, ita et mulieres viris suis in omnibus. Viri, diligite uxores vestras, sicut et Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo : ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, aut aliquid ejusmodi, sed ut sit sancta et immaculata. Ita et viri debent diligere uxores suas, ut corpora sua. Qui suam uxorem diligit, se ipsum diligit. Nemo unquam carnem suam odio habuit ; sed nutrit et fovet eam, sicut et Christus Ecclesiam : quia membra sumus corporis ejus, de carne ejus, et de ossibus ejus. Propter hoc relinquet homo patrem et matrem suam et adhærebit uxori suæ, et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est : ego autem dico in Christo et in Ecclesia. Verumtamen et vos singuli unusquisque uxorem suam sicut se ipsum diligit : uxor autem timeat virum¹.

Filii, obedite parentibus vestris in Domino. Hoc enim justum est. Honora patrem tuum et matrem, quod est primum mandatum in promissione, ut bene sit tibi, et sis longævus super terram. Et patres, nolite ad iracundiam provocare filios vestros, sed educate eos in disciplina et correptione Domini. Servi, obedite dominis carnalibus cum timore et tremore, in simplicitate cordis vestri, sicut

¹ Ephes. v, 1-33.

Christo : non ad oculum servientes , quasi hominibus placentes ; sed ut servi Christi , facientes voluntatem Dei ex animo , cum bona voluntate servientes ut Domino , et non hominibus : scientes quoniam unusquisque quodcumque fecerit bonum , hoc recipiet a Domino , sive servus , sive liber . Et vos domini , eadem facite illis , remittentes minas ; scientes quia et illorum et vester Dominus est in coelis , et personarum acceptio non est apud eum . De cætero , fratres , confortamini in Domino et in potentia virtutis ejus . Induite vos armaturam Dei , ut possitis stare adversus insidias diaboli : quia non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem , sed adversus principes et potestates , adversus mundi rectores , tenebrarum harum , contra spiritalia nequitiae in caelestibus . Propterea accipite armaturam Dei , ut possitis resistere in die mala , et in omnibus perfecti stare . State ergo succincti lumbos vestros in veritate , et induti loricae justitiae , et calceati pedes in praeparatione Evangelii pacis : in omnibus sumentes scutum fidei , in quo possitis omnia tela Nequissimi ignea extinguere : et galeam salutis assumite , et gladium spiritus , quod est verbum Dei , per omnem orationem et obsecrationem , orantes omni tempore in spiritu , et in ipso vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis ; et pro me , ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia notum facere mysterium Evangelii , propter quod legatione fungor in catena , ita ut in ipso audeam prout oportet me loqui ¹ .

¹ Ephes. vi, 1-20.

DE EPISTOLA B. PAULI AD PHILIPPENSES.

QUIA in nullo confundar , sed in omni fiducia , sicut semper , et nunc magnificabitur Christus in corpore meo , sive per vitam , sive per mortem . Mihi enim vivere Christus est , et mori lucrum . Quod si vivere in carne hic mihi fructus operis est ; et quid eligam ignoro . Coarctor enim et duobus , desiderium habens dissolvi , et cum Christo esse multo magis melius : permanere autem in carne necessarium propter vos . *Et post sex versus* : Tantum digne Evangelio Christi conversamini , ut sive cum venero et videro vos , sive absens audiam de vobis , quia statis in uno spiritu unanimes , collaborantes fidei Evangelii . Et in nullo terreamini ab adversariis , quæ est illis causa perditionis , vobis autem salutis : et hoc a Deo . Quia vobis donatum est pro Christo , non solum ut in eum credatis , sed ut etiam pro illo patiamini : idem certamen habentes , quale et vidistis in me , et nunc audistis de me ¹ .

Si qua ergo consolatio in Christo , si quod solatium charitatis , si qua societas spiritus , si qua viscera et miserationes , implete gaudium meum , ut idem sapiatis , eandem charitatem habentes , unanimes , idipsum sentientes . Nihil per contentionem , neque per inanem gloriam : sed in humilitate superiores sibi invicem arbitantes . Non quæ sua sunt singuli considerantes ; sed ea quæ aliorum . Hoc enim sentite in vobis , quod et in Christo Jesu , qui cum in forma Dei esset , non rapinam arbitratus est esse se æqualem Deo : sed semetipsum exinanivit formam servi accipiens , in similitudinem hominum factus , et habitu inventus ut homo : humiliavit semetipsum , factus obe-

¹ Philip. 1, 10 et 21-30.

diens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus illum exaltavit, et donavit illi nomen quod est super omne nomen : ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cœlestium, terrestrium, et infernorum, et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris. Itaque, charissimi mei, sicut semper obedistis, non ut in præsentia mei tantum, sed multo magis nunc in absentia mea, cum metu et tremore vestram salutem operamini. Deus est enim qui operatur in vobis et velle, et perficere, pro bona voluntate. Omnia autem facite sine murmurationibus et hæstationibus, ut sitis sine querela, et simplices filii Dei, sine reprehensione in medio nationis pravæ et perversæ : inter quos lucetis sicut luminaria in mundo : verbum vitæ continentes ad gloriam mihi in diem Christi ; quia non in vacuum cucurri, neque in vacuum laboravi. Sed et si immolor supra sacrificium et ministerium fidei vestræ, gaudeo et congratulor omnibus vobis. Idipsum autem et vos gaudete, et congratulamini mihi. Spero autem in Domino Jesu Timotheum cito mittere ad vos, ut et ego bono animo sim, cognoscens quæ circa vos sunt. Neminem enim habeo tam unanimem, qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit. Omnes enim sua quærunt, non quæ sunt Jesu Christi. Experimentum autem ejus cognoscite, quoniam sicut patri filius mecum servivit in Evangelio. Hunc igitur spero me mittere, mox ut videro quæ circa me sunt. Confido autem in Domino, quoniam et ipse veniam ad vos cito. Necessarium autem existimavi Epaphroditum fratrem et cooperatorem et commilitonem meum, vestrum autem Apostolum, et ministrum necessitatis meæ, mittere ad vos : quoniam quidem omnes vos desiderabat et mæstus erat propter quod audistis illum infirmatum. Nam et infirmatus est usque ad mortem, sed Deus miser-

tus est ejus : non solum autem ejus, verumetiam et mei, ne tristitiam super tristitiam haberem. Festinantius ergo misi illum, ut viso eo iterum gaudeatis, et ego sine tristitia sim. Excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino ; et ejusmodi cum honore habetote : quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit, tradens animam suam, ut impleret quod vobis deerat erga meum obsequium ¹.

Et paulo post : Fratres, ego me non arbitror apprehendisse : unum autem, quæ quidem retro sunt obliviscens, ad ea vero quæ sunt priora extendens me, ad destinatum persequor, ad bravium supernæ vocationis Dei in Christo Jesu. Quicumque ergo perfecti, hoc sentiamus : et si quid aliter sapitis, et hoc vobis Deus revelabit : verumtamen ad id quod pervenimus, ut idem sapiamus, et in eadem permaneamus regula. Imitatores mei estote, fratres ; et observate eos qui ita ambulant, sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis, nunc autem et flens dico, inimicos crucis Christi : quorum finis interitus ; quorum Deus venter, et gloria in confusione ipsorum : qui terrena sapiunt. Nostra autem conversatio in cœlis est ².

Et post tredecim versus : Gaudete in Domino semper, iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus enim prope est. Nihil solliciti sitis : sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. Et pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra et intelligentias vestras in Christo Jesu. De cætero, fratres, quæcumque sunt vera, quæcumque pudica, quæcumque justa, quæcumque sancta, quæcumque amabilia, quæcumque bonæ famæ ; si qua virtus, si qua laus,

¹ Philip. II, 1-30. — ² Id. III, 13-20.

hæc cogitate : quæ et didicistis , et accepistis , et audistis , et vidistis in me , hæc agite : et Deus pacis erit vobiscum . Gavisus sum autem in Domino vehementer , quoniam tandem aliquando refloruitis pro me sentire , sicut et sentiebatis : occupati autem eratis . Non quasi propter penuriam dico . Ego enim didici , in quibus sum , sufficiens esse . Scio et humiliari ; scio et abundare : ubique et in omnibus institutus sum , et satiari , et esurire , et abundare , et penuriam pati : Omnia possum in eo qui me confortat . Verumtamen bene fecistis communicantes tribulationi meæ . Scitis autem et vos , Philippenses , quod in principio Evangelii , quando profectus sum a Macedonia , nulla mihi Ecclesia communicavit in ratione dati et accepti , nisi vos soli : quia et in Thessalonicam et semel et bis in usum mihi misistis . Non quia quæro datum , sed requiro fructum abundantem in rationem vestram . Habeo autem omnia , et abundo . Repletus sum acceptis ab Epaphrodito quæ misistis , odorem suavitatis , hostiam acceptabilem , placentem Deo ¹ .

DE EPISTOLA B. PAULI AD THESSALONICENSES I.

Ipsi scitis , fratres , introitum nostrum ad vos , quia non inanis fuit : sed ante passi multa et contumeliis affecti , sicut scitis , in Philippis , fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos Evangelium Dei in multa sollicitudine . Exhortatio enim nostra non de errore , neque de immunditia , neque in dolo : sed sicut probati sumus a Deo , ut crederetur nobis Evangelium , ita loquimur ; non quasi hominibus placentes , sed Deo , qui probat corda nostra . Neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis ,

¹ Philip. iv, 4-18.

sicut scitis : neque in occasione avaritiæ , Deus testis est , neque quærentes ab hominibus gloriam , neque a vobis , neque ab aliis . Cum possemus vobis oneri esse , ut Christi Apostoli : sed facti sumus parvuli in medio vestrum , tanquam si nutrix foveat filios suos : Ita desiderantes vos , cupide volebamus tradere vobis non solum Evangelium Dei , sed etiam animas nostras ; quoniam charissimi nobis facti estis . Memores enim facti estis , fratres , laboris nostri et fatigationis : nocte et die laborantes , ne quem vestrum gravaremus , prædicavimus in vobis Evangelium Dei . Vos testes estis et Deus , quam sancte , et juste , et sine querela vobis , qui credidistis , affuimus : sicut scitis , qualiter unumquemque vestrum , tanquam pater filios suos , deprecantes vos , et consolantes , testificati sumus ut ambularetis digne Deo , qui vocavit vos in suum regnum et gloriam . Ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione ; quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei , accepistis illud non ut verbum hominum , sed sicut est vere verbum Dei , qui operatur in vobis , qui credidistis . Vos enim imitatores facti estis , fratres , Ecclesiarum Dei , quæ sunt in Judæa , in Christo Jesu ; quia eadem passi estis et vos a contribulibus vestris , sicut et ipsi a Judæis .

Et alio loco : De cætero ergo , fratres , rogamus vos , et obsecramus in Domino Jesu , ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare , et placere Deo , sic et ambuletis , ut abundetis magis . Scitis enim quæ præcepta dederimus vobis per Dominum Jesum . Hæc enim est voluntas Dei , sanctificatio vestra , ut abstineatis vos a fornicatione ; ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore , non in passione desiderii , sicut et gentes quæ ignorant Deum :

¹ 1 Thess. ii, 1-14.